

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§30

Dnr KS 2020-213

Återremiss: Svar på motion från Camilla Rydstrand (MP) gällande användning av B-skum inom räddningstjänsten Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad med hänvisning till motionssvar den 15 februari 2024.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade att återremittera motionssvaret den 6 november 2023 för skyndsamt komplettering genom remiss till bygg- och miljönämnden med en redogörelse för kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster.

Bygg och miljönämnden har yttrat sig i ärendet den 25 januari 2024.

Resultaten av kommunens reviderade recipientkontrollprogram (miljöbalkens krav på provtagning av miljöeffekter av utsläpp och föroreningar, tex. vid kommunala avloppsreningsverk) och kommunala miljöövervakning kommer att redovisas i en sammanställd rapport (i juni eller augusti). I samband med att rapporten är färdigställd kommer information ske vid ett seminarium där politik, förvaltning och invånare kan delta. Efter detta tillfälle kan frågan om kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster redovisas tydligare då exakt data idag saknas.

Räddningstjänsten har genomfört kunskapshöjande åtgärder och tagit fram anvisningar för användande av skum inom räddningstjänstverksamheten.

Mot bakgrund av denna redovisning anses motionen besvarad.

Beslutsunderlag

Svar på motion från Camilla Rydstrand (MP) gällande användning av B-skum inom räddningstjänsten

Bilaga 1 – Förslag till miljöövervakningsprogram för ytvatten i Norrtälje kommun

Bilaga 2 – Bygg- och miljönämndens protokollsutdrag och yttrande från den 25 januari 2024

Bilaga 3 – Protokollsutdrag från kommunstyrelsen den 6 november 2023.

Motion från Camilla Rydstrand (MP) gällande användning av B-skum inom Räddningstjänsten

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Beslutande sammanträde

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens arbetsutskott kan besluta i enlighet med kommunstyrelsekontorets tjänsteutlåtandes förslag, och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Motionären

Paragrafen är justerad

Kommunstyrelsen

Handläggare: Johannes Sandberg

Till: Kommunstyrelsens arbetsutskott

Titel: KOMMUNSEKR

E-post: Johannes.sandberg@norrtaelje.se

Återremiss: Svar på motion från Camilla Rydstrand (MP) gällande användning av B-skum inom räddningstjänsten

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad med hänvisning till motionssvar den 15 februari 2024.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Kommunstyrelsen beslutade att återremittera motionssvaret den 6 november 2023 för skyndsamt komplettering genom remiss till bygg- och miljönämnden med en redogörelse för kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster.

Bygg och miljönämnden har yttrat sig i ärendet den 25 januari 2024.

Resultaten av kommunens reviderade recipientkontrollprogram (miljöbalkens krav på provtagning av miljöeffekter av utsläpp och föroreningar, tex. vid kommunala avloppsreningsverk) och kommunala miljöövervakning kommer att redovisas i en sammanställd rapport (i juni eller augusti). I samband med att rapporten är färdigställd kommer information ske vid ett seminarium där politik, förvaltning och invånare kan delta. Efter detta tillfälle kan frågan om kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster redovisas tydligare då exakt data idag saknas.

Räddningstjänsten har genomfört kunskapshöjande åtgärder och tagit fram anvisningar för användande av skum inom räddningstjänstverksamheten.

Mot bakgrund av denna redovisning anses motionen besvarad.

Bakgrund

Motionen, daterad den 9 februari 2022, föreslår

- att kommunfullmäktige snarast möjligt får en redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster.
- att kommunfullmäktige snarast möjligt får en redogörelse för vilka utbildningsinsatser som genomförts för att Räddningstjänsten ska ha tillräckliga kunskaper om miljö- och hälsorisker med PFAS.
- att det tas fram riktlinjer för användning av B-skum i kommunen där det framgår när det anses motiverat och vilka konsekvenserna skulle vara om det inte användes. Riktlinjerna ska baseras på en riskanalys som inkluderar expertis inom miljö- och hälsoskydd.

Samberedning

Ärendet har beretts av räddningstjänsten, vattenstrateg tillsammans med Norrtälje Vatten och Avfall AB, NVAA samt att ärendet har återremitterats till bygg- och miljönämnden.

Lagkrav

Miljöbalken (1998:808)

Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Koppling till gällande styrdokument

Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2022–2025.

Beskrivande bakgrund

Ett reviderat förslag till recipientkontrollprogram och kommunal miljöövervakning togs fram under 2022 med syfte att starta under 2023 (se bifogade handlingar). I samband med framtagandet av det nya kommunala provtagningsprogrammet inleddes ett samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm kring provtagning av miljögifter (PFAS) i fisk under 2022 och 2023.

Det nya kommunala provtagningsprogrammet har startat under 2023 och inkluderar provtagning av PFOS (ett enskilt ämne: perfluoroktansulfonat som ingår i gruppen av ämnen som kallas PFAS) i ett urval av Norrtälje kommuns alla vattenförekomster 13 vattenförekomster, se bilaga 1) Samarbetet med Länsstyrelsen inkluderar 8 vattenförekomster, dvs i vattenområden som har prioriterats i syfte att undersöka förekomst av PFAS (samlingsnamn för per- eller polyfluorerade ämnen).

Resultatet av pågående provtagning utifrån recipientkontrollprogram, kommunal miljöövervakning och miljögifter i fisk kommer att redovisas under våren 2024. Resultaten kommer att ligga till grund för ökad kunskap om eventuell förekomst av

PFOS/PFAS och vägleda eventuellt behov av ytterligare undersökningar och/eller åtgärder som rör källor till uppkomst av PFOS/PFAS.

En mer omfattande beskrivning av Norrtälje kommuns recipientkontrollprogram och kommunal miljöövervakning fram går av de handlingar som har bifogats ärendet.

Räddningstjänsten har genomfört, och bedriver fortlöpande, kunskapshöjande insatser beträffande miljöräddning. Dessa erfarenhetsåterföringar från egen och andra organisationers räddningsinsatser, utbildningar och övningar har särskilt uppmärksammat PFAS-problematiken. Ämnet har även utgjort ett särskilt fokus i Räddnings-region östra Svealands gemensamma utbildningar för insatsledare, regionala insats-ledare, vakthavande befäl och vakthavande räddningschefer.

De kommunala interna anvisningarna beskriver olika skums miljöpåverkan samt vid vilka typer av insatser de ger effekt. Vidare beskriver anvisningarna vilka överväganden som ska göras och ett antal faktorer som måste beaktas. Anvisningarna anger också vad som ska dokumenteras i händelserapporten för att säkerställa att den användning av skum som sker kan följas upp och utvärderas. Anvisningarna är dock inte styrande, räddnings-ledaren ansvarar för att bedöma hur räddningsinsatsen kan genomföras effektivast för att rädda liv, egendom och miljö.

Som metod vid räddningsinsatser bedöms skum fortfarande inte helt kunna ersättas med alternativa metoder ännu. Vidare följer Räddningstjänsten de försök som görs att sanera räddningsfordons tankar och rörsystem. Dock ska, vid varje insats där skum övervägs som metod, miljöriskerna vägas mot vad som kan uppnås med insatsen.

Utveckling av såväl metoder som utveckling av alternativa skumvätskor följs löpande för att snarast möjligt kunna helt ersätta kvarvarande skum med nya produkter med mindre negativ miljöpåverkan.

Förvaltningens analys

Resultaten av kommunens reviderade recipientkontrollprogram och kommunala miljöövervakning kommer att redovisas i en sammanställd rapport (i juni eller augusti). I samband med att rapporten är färdigställd kommer information ske vid ett seminarium där politik, förvaltning och invånare kan delta. Efter detta tillfälle kan frågan om kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster redovisas tydligare då exakt data idag saknas.

Räddningstjänsten bedömer att miljöriskerna med skum har omhändertagits adekvat inom räddningstjänstverksamheten. Arbetet behöver dock fortgå för att bibehålla kompetens inom området samt fortsätta arbetet med att minimera användningen av metoder och produkter med negativ miljöpåverkan. Det pågående arbetet beaktar även omhändertagande av restprodukter från räddningsinsatser, något som innebär omfattande utmaningar.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00

kontaktcenter@norrталje.se

www.norrталje.se

Det är värt att särskilt betona att beslut om att använda skum numera fattas uteslutande när liv eller oersättliga värden är i allvarig fara.

Mot bakgrund av denna redovisning anses motionen besvarad.

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Anders Ahlström
Räddningschef
Kommunstyrelsekontoret

Bilagor

Bilaga 1 – Förslag till miljöövervakningsprogram för ytvatten i Norrtälje kommun

Bilaga 2 – Bygg- och miljönämndens protokollsutdrag och yttrande från den 25 januari 2024

Bilaga 3 – Protokollsutdrag från kommunstyrelsen den 6 november 2023.

Bilaga 4 – Motion från Camilla Rydstrand (MP) gällande användning av B-skum inom räddningstjänsten

Beslut skickas till

Motionären

Bilaga 7 Förslag till miljöövervakningsprogram för ytvatten i Norrtälje kommun

1. Inledning

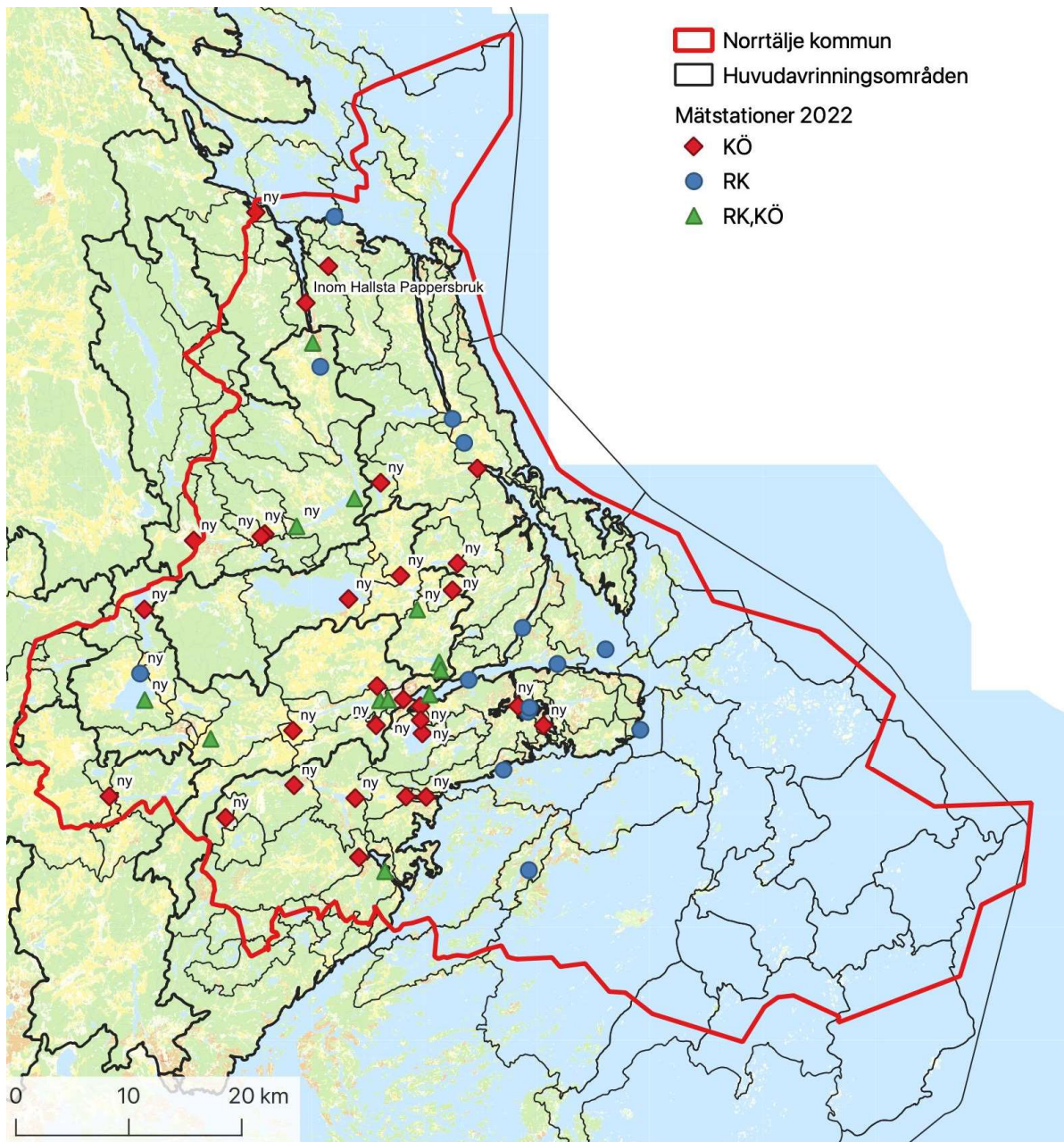
Ett förslag till reviderat miljöövervakningsprogram för ytvatten i Norrtälje kommun upprättades 2022. Förslaget togs fram genom översyn av befintliga program för recipientkontroll och miljöövervakning. Behovet av miljöövervakning bedömdes utifrån analys av ekologisk och kemisk status, påverkanstryck vad gäller näringsämnen och miljögifter samt förbättringsbehov och trender i miljötillståndets utveckling. Programmets övergripande syfte är att tillhandahålla kvalificerat beslutsunderlag för förvaltning av kommunens ytvattenförekomster. Programmet upprättades av Naturvatten AB på uppdrag av Norrtälje kommun och presenteras i denna bilaga till utredningens huvudrapport.

2. Översikt

Den lokalt administrerade övervakningen av kommunens ytvatten föreslås liksom tidigare ske via två delprogram - recipientkontroll (RK) för kommunens avloppsreningsverk respektive kommunal miljöövervakning (KÖ). Övervakning sker i stor utsträckning genom samordning av de båda programmen, exempelvis genom att vissa vattenanalyser ingår i och bekostas av RK och andra av KÖ. Det gäller även undersökning av miljögifter i fisk där prover tas ut för analys inom KÖ i samband med provfiske i RK. Programmens upplägg förutsätter även att övriga pågående program i kommunen, främst recipientkontrollprogram för Hallsta pappersbruk samt regional och nationell övervakning, fortsätter med nuvarande omfattning. Eventuella förändringar i dessa program kan föranleda ett behov av förändringar i de kommunala programmen.

På karta nedan visas en översikt över de båda delprogrammets geografiska omfattning med fördelning på recipientkontroll (RK), kommunal övervakning (KÖ) (Figur 1). Nedan framgår också vilka sjöar, vattendrag och kustområden som ingår i programmen samt vid vilka mätstationer övervakning sker och vad övervakningen omfattar per station (Tabell 1). Vidare visas översikt över kvalitetsfaktorer/undersökningstyper tillsammans med förslag till startår (Tabell 2). Programmet föreslås löpa över sexårsperioden 2023-2028.

Huvuddelen av de vatten som ingår i programmen utgör vattenförekomster. Gillfjärden, Kundbysjön, Addarn och Bollen tillhör kategorin övrigt vatten. De tre förstnämnda ingår i vattendrag som utpekats som vattenförekomster.

Figur 1. Översikt över vattenobjekt/mätstationer som föreslås ingå i kommunens program för recipientkontroll (RK) och miljöövervakning (KÖ). Stationer som är nya i förslaget anges med "ny". Stationen i Edeboviken, "Inom Hallsta Pappersbruk" anger undersökningsområde i RK Hallsta pappersbruk och visas eftersom fisk som insamlas för undersökningar i brukets program föreslås nyttjas även för miljögiftsundersökningar i KÖ.

Tabell 1. Översikt över kontrollprogram för recipientkontroll (RK) och kommunal övervakning (KÖ) med specificering för miljögifter (MG). Typ anger s=sjö, v=vattendrag. Undersökningar anges med B=biologiska, V=vatten, F=fisk, S=sediment. HARO=huvudavrinningsområde. Positioner anges i SWEREF99 TM. För Edeboviken anges ingen mätstation då undersökningen avser miljögifter i fisk som insamlas från vikens inre del inom ramen för RK Hallsta pappersbruk.

HARO	Typ	Namn	Vatten-ID	Mätstation			RK	KÖ	MG
				Namn	N	E			
Broströmmen	s	Brosjön	WA97883841	Brosjön	6641163	707877	B		
	s	Erken	WA47593094	Erken	6639089	703273			F, S
	s	Gillfjärden	WA59889229	Gillfjärden Östra	6633490	711305	B, V		F, S
	v	Lundaströmmen	WA95567463	Broströmmen 3	6632815	711442	B, V	V	
	v	Lundaströmmen	WA95567463	Broströmmen 3D	6638159	709362	B, V	V	
Norttäljeån	s	Gavel-Långsjön	WA64809129	Gavel-Långsjön	6638165	685167			S
	s	Kundbysjön	WA88213648	Kundbysjön	6626693	691051	B, V		S
	s	Kyrksjön	WA89630605	Kyrksjön	6627887	705714			S
	s	Lommaren	WA38130319	Lommaren östra	6630109	706055	B, V		F, S, V
	s	Skedviken	WA80739913	Skedviken	6630140	685206	B, V		S, V
	v	Norttäljeån	WA96677126	Norttäljeån 14	6630162	706790	B, V	V	
	v	Norttäljeån	WA96677126	Norttäljeån 15	6630186	708134		V	
	v	Husbyån	WA78659182	Norttäljeån 9	6627416	698345		B, V	V
	v	Malstaån	WA72357188	Malstaån Ma2	6631370	705800		V	V
v	Rånäsån	WA25229899	Rånäsån	6632479	684792	B			
Skeboån	s	Edsbro-Kyrksjö	WA32242705	Edsbro-Kyrksjö	6644853	695847			S
	s	Närdingen	WA44689293	Närdingen	6648019	703804	B, V		F, S, V
	v	Vagnboströmmen	WA86871566	Skeboån 6C	6645546	698671	B, V	V	
	v	Skeboån	WA41181583	Skeboån 6	6661823	700100	V	V	V
	v	Skeboån	WA41181583	Skeboån Hävrödal	6659693	700772	B		
	v	Söderängså	WA21884925	Söderängså	6644645	695523		B	
Åkerstr.	v	Bäck från Uttran	WA10741185	Bäck från Uttran	6621522	682060		B	
Övriga	v	Bodaån	WA82938327	Bodaån 4	6650676	714697		V	
	v	Tulkaströmmen	WA52169846	Tulkaströmmen 5	6668608	701489		V	V
	v	Bergshamraån	WA17565195	Bergshamraån 1	6616149	704185		V	
	v	Penningbyån	WA55074976	Penningbyån 2	6621499	708370		V	
	s	Bollen	WA15649128	Bollen	6629451	719312	B, V		
	s	Addarn	WA12654113	Addarn	6622502	698442			S
	v	Limmarån	WA65308679	Limmarbäcken	6628341	709663		B	
Havet	k	Bergshamraviken	WA24348954	Bergshamraviken	6614924	706498	B, V	-	F
	k	Björköfjärden	WA12895460	Norttäljeviken Pref	6634621	726065	B, V		
	k	Blidösund	WA13547710	Blidö	6615006	719263	B		
	k	Edeboviken	WA79325467	Edeboviken					F
	k	Edsviken	WA50630811	Edsviken	6621473	710154		B, V	
	k	Järsjöviken	WA59479221	Järsjöviken	6673401	695057			S
	k	Kapellskärs hamnomr	WA35691272	Kapellskär	6627485	729147	V		
	k	Norttäljeviken	WA18974073	Höggarnsfjärden	6629081	719172	B, V		
	k	Norttäljeviken	WA18974073	Hattsundet	6629599	718299			S
	k	Norttäljeviken	WA18974073	Kvisthamraviken	6629587	709638			S
	k	Norttäljeviken	WA18974073	Norttäljeviken P3	6630628	710462	B, V		F, S
	k	Norttäljeviken	WA18974073	Norttäljeviken P4	6631916	713930	B, V		
	k	Norttäljeviken	WA18974073	Norttäljeviken P6	6633327	721795	B, V		
	k	Ortalaviken	WA35362374	Ortalaviken	6655070	712498	B, V		
	k	Singöfjärden	WA23967996	Singöfjärden PV	6673009	702031	B		
k	Vätösundet	WA74461984	Nysättra	6636540	718700	B			
k	Åkeröfjärden	WA36457164	Åkeröfjärden	6627878	720559		B, V		
k	Ålandsfjärden	WA88316659	Spillersboda	6623892	717015	B			
k	Storfjärden	WA68288483	Storfjärden	6652944	713524	B, V			

Tabell 2. Översikt över antal sjöar, vattendrag och kustområden som ingår i programmen samt undersökningsomfång och förslag till startår. RK=recipientkontroll, KÖ=kommunal övervakning.

Typ av undersökning	RK	KÖ
Sjöar, antal:	7	9
Fyskem, årligen	2023	
Växtplankton, årligen	2023	
Bottenfauna, 1 ggr/6 år	2026	
Makrofyter, 1 ggr/6 år	2025	
Fisk, 1 ggr/6 år	2027	
Miljögifter vatten, 1 ggr/6 år		2024
Miljögifter sediment, 1 ggr/6 år		2023
Miljögifter fisk, 1 ggr/6 år		2027
Vattendrag, antal:	5	12
Fyskem, årligen	2023	2023
Kiselalger, 1-6 ggr/år	2023	2023
Bottenfauna, 1-2 ggr/6 år	2023	
Miljögifter vatten, 1 ggr/6 år		2024
Kustområden, antal:	10	6
Fyskem, årligen	2023	2023
Växtplankton, årligen	2023	2023
Bottenfauna, årligen	2023	
Miljögifter vatten, 1 ggr/6 år		2024
Miljögifter sediment, 1 ggr/6 år		2023
Miljögifter fisk, 1 ggr/6 år		2023

3. Generella krav på utförande

Provtagning/undersökning/inventering och analys ska utföras av företag/organisationer ackrediterade av SWEDAC enligt ISO/IEC 17025 (eller senare version). Analyser ska utföras med för syftet relevanta rapporteringsgränser och mätosäkerheter. Undersökningar ska som regel utföras i enlighet med svensk standard och/eller enligt Havs- och vattenmyndighetens undersökningstyper.

4. Recipientkontrollprogram (RK)

I recipientkontrollprogrammet ingår 7 sjöar, 5 vattendrag och 10 kustvattenförekomster med omfattning enligt nedan (Tabell 3). Sjöar och vattendrag visas per huvudavrinningsområde och i fallande ordning efter läge inom vattensystemet. Mätstationernas lägen framgår ovan (Tabell 1). Kvalitetsfaktorer/parametrar samt frekvens och tidpunkter för undersökningarna beskrivs kortfattat i separata avsnitt.

Tabell 3. Recipientkontrollprogram för avloppsreningsverk, Norrtälje kommun. Mätstationer anges i vissa fall inom parentes.

HARO	Namn	Vatten-ID	Undersökningar
Broströmmen	Brosjön	WA97883841	Makrofyter 1 ggr/6 år
	Lundaströmmen (3D)	WA95567463	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, kiselalger 2 ggr/6år, bottenfauna 1 ggr/6 år
	Gillfjärden	WA59889229	Fysikalisk-kemiska 4 ggr/år, växtplankton 1 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/6 år, makrofyter, 1 ggr/6 år, fisk 1 ggr/6 år
	Lundaströmmen (3)	WA95567463	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, kiselalger 1 ggr/år, bottenfauna 2 ggr/6 år
Norrtäljeån	Rånäsån	WA25229899	Kiselalger 2 ggr/6 år
	Skedviken	WA80739913	Fysikalisk-kemiska 4 ggr/år, växtplankton 1 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/6 år, makrofyter, 1 ggr/6 år, fisk 1 ggr/6 år
	Kundbysjön	WA88213648	Fysikalisk-kemiska 4 ggr/år, växtplankton 1 ggr/år, makrofyter, 1 ggr/6 år, fisk 1 ggr/6 år
	Lommaren	WA38130319	Fysikalisk-kemiska 4 ggr/år, växtplankton 1 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/6 år, makrofyter, 1 ggr/6 år, fisk 1 ggr/6 år
	Norrtäljeån (14)	WA96677126	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år
	Norrtäljeån (15)	WA96677126	Kiselalger 1 ggr/år, bottenfauna 2 ggr/6 år
Skeboån	Vagnboströmmen (6C)	WA86871566	Fysikalisk-kemiska 12 gånger/år, kiselalger 2 gånger/6 år
	Närdingen	WA44689293	Fysikalisk-kemiska 4 ggr/år, växtplankton 1 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/6 år, makrofyter, 1 ggr/6 år, fisk 1 ggr/6 år
	Skeboån (Häverödal)	WA41181583	Kiselalger 1 ggr/år, bottenfauna 2 ggr/6 år
	Skeboån (6)	WA41181583	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år
Övriga	Bollen	WA15649128	Fysikalisk-kemiska 4 ggr/år, klorofyll 1 ggr/år, makrofyter 1 ggr/6 år, fisk 1 ggr/6 år
Kustområden	Bergshamn	WA24348954	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Björköfjärden (Pref)	WA12895460	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Blidösund	WA13547710	Bottenfauna 1 ggr/år
	Kapellskärs hamnomr	WA35691272	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år
	Norrtäljeviken (Höggarnsfj)	WA18974073	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Norrtäljeviken (P3)	WA18974073	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Norrtäljeviken (P4)	WA18974073	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Norrtäljeviken (P6)	WA18974073	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Ortalaviken	WA35362374	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Singöfjärden	WA23967996	Bottenfauna 1 ggr/år
	Storfjärden	WA68288483	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Vätösundet	WA74461984	Bottenfauna 1 ggr/år
	Ålandsfjärden	WA88316659	Bottenfauna 1 ggr/år

4.1 Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer

Parametrar: se nedan (Tabell 4)

Frekvens/tidpunkt: 4-12 ggr/år (Tabell 3), feb, apr, aug, okt (sjöar), månadsvis (vattendrag), feb, apr, jul, aug, okt (kustvatten)

Kommentar: Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer ger underlag för statusklassning av näringsämnen, syrgasförhållanden, ljusförhållanden (siktdjup sjöar/kust) försurning och särskilda förorenande ämnen (ammoniak, nitrat), för övervakning av miljötillståndet över tid och för näringsbudgetar. Analys av totalfosforhalt ger också underlag för bedömning av förbättringsbehov i relation till miljökonsekvenstypen/miljöproblemet övergödning. Vissa parametrar ingår som underlag för beräkning av referensvärde för fosfor.

Tabell 4. Fysikalisk-kemiska parametrar i RK. Gråmarkerade parametrar ingår i och bekostas av KÖ.

Vattendrag	Sjöar	Kustvatten
totalkväve	yta	yta
ammoniumkväve	totalkväve	totalkväve
nitritnitratkväve	ammoniumkväve	ammoniumkväve
totalfosfor	nitritnitratkväve	nitritnitratkväve
fosfatfosfor	totalfosfor	totalfosfor
absorbans (f)	fosfatfosfor	fosfatfosfor
kalcium, magnesium, klorid (2 ggr/år)	absorbans (f)	absorbans (f)
temperatur, syrgas	pH	pH
pH	temperatur, syrgas	temperatur, syrgas, salinitet
alkalinitet	siktdjup	siktdjup
konduktivitet	alkalinitet	TOC
turbiditet	botten	botten
totalhalt organiskt kol (TOC)	totalkväve	totalkväve
	ammoniumkväve	ammoniumkväve
	nitritnitratkväve	nitritnitratkväve
	totalfosfor	totalfosfor
	fosfatfosfor	fosfatfosfor

4.2 Växtplankton

Parametrar: klorofyll, växtplanktonanalys, växtplanktonindex PTI (sjöar)

Frekvens/tidpunkt: 1-2 ggr/år (Tabell 3), augusti (sjöar), juli och augusti (kustvatten)

Kommentar: Syftar till statusklassning, övervakning av miljötillståndet över tid samt hälsoriskbedömning. Klorofyll ger ett indirekt mått på växtplanktonbiomassa. Växtplanktonanalys ger ett mått på biomassa, visar fördelningen mellan olika alggrupper och ger underlag för bedömning av hälsorisker relaterade till potentiellt toxiska cyanobakterier. Provtagning sker i samband med provtagning för fysikalisk-kemiska variabler enligt ovan.

4.3 Kiselalger i vattendrag

Parametrar: kiselalgalanalys, kiselalgindeks IPS med stödparametrar %PT och TDI, samt ACID. Frekvens missbildade skal ger viss information om föroreningspåverkan.

Frekvens/tidpunkt: 1-6 ggr/6 år (Tabell 3), sensommar/höst (augusti-oktober)

Kommentar: Syftar till statusklassning av näringsämnen och lättnedbrytbar organisk förening (IPS med stödparametrar %PT och TDI) samt surhet (ACID) och föroreningspåverkan (missbildningsfrekvens), och till övervakning av miljötillståndet över tid. Kiselalger ger ett integrerat mått på miljötillståndet de senaste månaderna och är en robust kvalitetsfaktor som på ett kostnadseffektivt vis ger tillförlitlig information om ekologisk status.

4.4 Bottenfauna

Parametrar: kvantitativ artanalys, sjöindex (ASPT, BQI, MILA), vattendragsindex (ASPT, DJ), kustvattenindex (BQIm)

Frekvens/tidpunkt: 1-2 ggr/6 år (Tabell 3), höst (sjöar och vattendrag), april-maj (kustvatten)

Kommentar: Syftar till statusklassning av integrerad miljöpåverkan samt eutrofiering, och till övervakning av miljötillståndet över tid. Undersökningar av bottenfauna bedöms i relation till kiselalger vara mindre kostnadseffektiva och åtminstone i näringspåverkade vatten vara en mindre robust kvalitetsfaktor än kiselalger. En fördel med bottenfaunaundersökningar är att de ger information om vattendragets biologiska mångfald och naturvärden (rödlistade/ovanliga arter).

4.5 Fisk i sjöar

Parametrar: standardiserat nätprovfiske (arter, längder, vikt etc), index EQR8, Eindex3, AIndex8 (insamling av material för miljögiftsanalys/KÖ)

Frekvens/tidpunkt: 1 ggr/6 år, sommar eller tidig höst (juli-september), vattentemperatur >15 grader

Kommentar: Syftar till statusklassning av integrerad miljöpåverkan (EQR8), näringspåverkan (EindexW3) och surhet (AindexW5), samt till övervakning av miljötillståndet över tid. Provfiske bedöms i relation till undersökningar av växtplankton vara mindre kostnadseffektiva för övervakning av miljökonsekvenstypen/miljöproblemet övergödning. Provfiske rekommenderas motiverat av att undersökningen även ger kunskap

om biologisk mångfald samt ger information som kan väntas vara av allmänt intresse. Undersökningen ger också material för analys av miljögifter i fisk (KÖ).

4.6 Makrofyter i sjöar

Parametrar: vegetationsinventering (artförekomster, största förekomstdjup), beräkning av trofiskt makrofytindex TMI.

Frekvens/tidpunkt: 1 ggr/6 år, sommar (juli-september)

Kommentar: Syftar till statusklassning av näringspåverkan (TMI) samt till övervakning av miljötillståndet över tid. Vegetationsinventering bedöms i relation till undersökningar av bland annat växtplankton vara en mindre kostnadseffektiv kvalitetsfaktor som dessutom inte bedöms tillförlitlig vid utfall till måttlig status. Bedömningsgrunden är under vidareutveckling och väntas i framtiden bli mer robust samt omfatta index för bedömning av regleringspåverkan. Inventering av vattenvegetation (makrofyter) tillför kunskap om biologisk mångfald och naturvärden (rödlistade/ovanliga arter).

5. Kommunal miljöövervakning (KÖ)

I övervakningsprogrammet ingår 9 sjöar, 12 vattendrag och 6 kustvattenförekomster med omfattning enligt nedan (Tabell 5). Vattenobjekt visas per huvudavrinningsområde och i fallande ordning efter läge inom vattensystemet. Mätstationernas lägen framgår ovan (Tabell 1). Kvalitetsfaktorer/parametrar samt frekvens och tidpunkter för undersökningarna beskrivs kortfattat i separata avsnitt.

Tabell 5. Miljöövervakningsprogram för sjöar, vattendrag och kustområden, Norrtälje kommun. Mätstationer anges i vissa fall inom parentes.

HARO	Namn	Vatten-ID	Undersökningar
Broströmmen	Erken	WA47593094	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, Hg, Cd, Pb) 1 ggr/6 år, miljögifter i sediment (metaller, PAH, TBT) 1 ggr/6 år
	Lundaströmmen (3D)	WA95567463	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
	Gillfjärden	WA59889229	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, Hg, Cd, Pb) 1 ggr/6 år, miljögifter i sediment (metaller, PAH, TBT) 1 ggr/6 år
	Lundaströmmen (3)	WA95567463	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
Norrtäljeån	Gavel-Långsjön	WA64809129	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB) 1 ggr/6 år
	Skedviken	WA80739913	Metaller i sediment 1 ggr/6 år
	Kundbysjön	WA88213648	Metaller i sediment 1 ggr/6 år, miljögifter i fisk (PFOS) 1 ggr/6 år
	Husbyån	WA78659182	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, kiselalger 2 ggr/6 år, miljögifter i vatten (metaller, diflufenikan, bisfenol A, PFOS) 4 ggr/år
	Malstaån	WA72357188	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, miljögifter i vatten (metaller, bisfenol A, PFOS) 4 ggr/år
	Lommaren	WA38130319	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, Hg, Cd, Pb) 1 ggr/6 år, miljögifter i sediment (metaller, PAH, TBT) 1 ggr/6 år, bisfenol A och diflufenikan i vatten 4 ggr/år
	Norrtäljeån (14)	WA96677126	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
	Norrtäljeån (15)	WA96677126	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, miljögifter i vatten (metaller, PFOS) 4 ggr/år
Skeboån	Edsbro-Kyrksjö	WA32242705	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB) 1 ggr/6 år
	Närdingen	WA44689293	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, Hg, Cd, Pb) 1 ggr/6 år, miljögifter i sediment (metaller, PAH, TBT) 1 ggr/6 år, bisfenol A i vatten 4 ggr/år
	Vagnboströmmen (6C)	WA86871566	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
	Skeboån (6)	WA41181583	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar), miljögifter i vatten (metaller, bisfenol A, PFOS) 4 ggr/år
Övriga	Bodaån	WA82938327	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år
	Tulkaströmmen	WA52169846	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, miljögifter i vatten (metaller, bisfenol A, PFOS) 4 ggr/år
	Bergshamraån	WA17565195	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
	Penningbyån	WA55074976	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
	Addarn	WA12654113	Miljögifter i sediment (metaller, PAH) 1 ggr/6 år
	Bäck från Uttran	WA10741185	Kiselalger 1 ggr/6 år
	Limmarån	WA65308679	Kiselalger 1 ggr/6 år
Kustområden	Bergshamraviken	WA24348954	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, kvicksilver, kadmium, bly) 1 ggr/6 år
	Bergshamraviken	WA24348954	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Edeboviken	WA79325467	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, kvicksilver, kadmium, bly) 1 ggr/6 år
	Edsviken	WA50630811	Fysikalisk-kemiska 2 ggr/år (yta, botten), växtplankton (klorofyll) 1 ggr/år
	Norrtäljeviken (P3)	WA18974073	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB, TBT) 1 ggr/6 år, miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, kvicksilver, kadmium, bly) 1 ggr/6 år
	Norrtäljeviken (Kvisthamraviken)	WA18974073	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB, TBT) 1 ggr/6 år
	Norrtäljeviken (Hattsundet)	WA18974073	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB, TBT) 1 ggr/6 år
	Järsjövik	WA59479221	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB, TBT) 1 ggr/6 år
	Åkeröfjärden	WA36457164	Fysikalisk-kemiska 2 ggr/år (yta, botten), växtplankton (klorofyll) 1 ggr/år

5.1 Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer

Parametrar: se nedan (Tabell 6)

Frekvens/tidpunkt: 2-12 ggr/år (Tabell 5), feb, aug (sjöar, kustvatten), månadsvis (vattendrag)

Kommentar: Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer ger underlag för statusklassning av näringsämnen, syrgasförhållanden, ljusförhållanden (siktdjup sjöar/kust) försurning och särskilda förorenande ämnen (ammoniak, nitrat), för övervakning av miljötillståndet över tid och för näringsbudgetar. Analys av totalfosforhalt ger också underlag för bedömning av förbättringsbehov i relation till miljökonsekvenstypen/miljöproblemet övergödning. Vissa parametrar ingår som underlag för beräkning av referensvärde för fosfor.

Tabell 6. Fysikalisk-kemiska parametrar i KÖ. För vattendrag som även övervakas av RK bekostar KÖ enbart gråmarkerade parametrar.

Vattendrag	Sjöar/Kustvatten
totalkväve	yta
ammoniumkväve	totalkväve
nitritnitratkväve	ammoniumkväve
totalfosfor	nitritnitratkväve
fosfatfosfor	totalfosfor
absorbans (f)	fosfatfosfor
kalcium, magnesium, klorid (2 ggr/år)	pH
temperatur, syrgas	temperatur, syrgas
pH	siktdjup
alkalinitet	botten
konduktivitet	totalkväve
turbiditet	ammoniumkväve
totalhalt organiskt kol (TOC)	nitritnitratkväve
	totalfosfor
	fosfatfosfor

5.2 Växtplankton

Parametrar: klorofyll

Frekvens/tidpunkt: 1 ggr/år, augusti

Kommentar: Syftar till statusklassning och övervakning av miljötillståndet över tid. Klorofyll ger ett indirekt mått på växtplanktonbiomassa.

5.3 Kiselalger i vattendrag

Parametrar: kiselalgalanalys, kiselalgindeks IPS med stödparametrar %PT och TDI, samt ACID. Frekvens missbildade skal ger viss information om föroreningspåverkan.

Frekvens/tidpunkt: 1-2 ggr/6 år, sensommar/höst (augusti-oktober).

Kommentar: Syftar till statusklassning av näringsämnen och lättnedbrytbar organisk förening (IPS med stödparametrar %PT och TDI) samt surhet (ACID) och föroreningspåverkan (missbildningsfrekvens), och till övervakning av miljötillståndet över tid. Kiselalger ger ett integrerat mått på miljötillståndet de senaste månaderna och är en robust kvalitetsfaktor som på ett kostnadseffektivt vis ger tillförlitlig information om ekologisk status.

5.4 Miljögifter i vatten

Parametrar: bisfenol A, diflufenikan, PFOS, metaller, DOC (Tabell 5)

Frekvens/tidpunkt: 4 ggr/år (en gång vart sjätte år), feb, apr, aug, okt

Kommentar: Syftar till klassning av särskilda förorenande ämnen (ekologisk status), prioriterade ämnen (kemisk status) samt till övervakning av miljötillståndet över tid. Gränsvärden för metaller avser löst halt, eller biotillgänglig halt beräknad från löst halt. Beräkning av biotillgänglig halt förutsätter analys av tilläggsvariablerna kalcium, pH och DOC (löst organiskt kol) varav de båda förstnämnda ingår i ordinarie fysikalisk-kemisk undersökning. Nämnvärt är att statusbedömningar av PFOS baserade på halter i vatten bör betraktas som osäkra eftersom gränsvärdet för årsmedelhalter ligger under den svenska bakgrundskontamineringen (källa: IVL Svenska Miljöinstitutet) och därför blir svårt att efterfölja. Analys av PFOS i vatten rekommenderas för att möjliggöra jämförelser mot regionala och nationella medelvärden och på så vis bedöma om halterna är förhöjda, samt för att ge kunskap om halternas variationer i tid och rum.

5.5 Miljöstörande ämnen i sediment

Parametrar: Metaller, PAH (antracen, fluoranten mfl), tributyltenn (TBT), polyklorerade bifenyler (PCB), TOC (Tabell 5)

Frekvens/tidpunkt: 1 ggr/6 år, provtagning kan utföras när som helst under året

Kommentar: Syftar till klassning av särskilda förorenande ämnen (ekologisk status) samt prioriterade ämnen (kemisk status) samt till övervakning av miljötillståndet över tid. Provtagning och analys avser ytsediment. TOC (totalt organiskt kol) analyseras för normalisering till 5 procents kolhalt. Sediment är en tidsintegrerad matris som är

kostnadseffektiv att undersöka, men som i mindre utsträckning än vattenanalyser ger information om nuvarande belastningssituation.

5.6 Miljöstörande ämnen i fisk

Parametrar: metaller, polyklorerade bifenyler (PCB), bromerade flamskyddsmedel (PBDE, HBCDD), hexaklorbensen (HCB), perfluoroktansulfonsyra (PFAS/PFOS) (Tabell 5)

Frekvens/tidpunkt: 1 ggr/6 år, provmaterial insamlas i samband med provfiske eller genom riktat fiske under sensommar-höst (augusti-oktober)

Kommentar: Syftar till klassning av särskilda förorenande ämnen (ekologisk status) samt prioriterade ämnen (kemisk status) samt till övervakning av miljötillståndet över tid. Analys avser samlingsprov på fiskmuskel. Analys/registrering av variabler för fiskindivider till samlingsprov omfattar längd, vikt, levervikt, gonadvikt, kön/könsstadium samt ålder.

Bygg- och miljönämnden

§16

Dnr BMN 2023-567

Besvara remiss från kommunstyrelsen gällande användning av B-skum inom Räddningstjänsten

Beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar
föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige

1. motionen anses besvarad.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

I en motion daterad 9 februari 2020 föreslår Miljöpartiet de gröna i Norrtälje att kommunfullmäktige snarast möjligt får en redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring och förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster, att en redogörelse för vilka utbildningsinsatser som genomförts presenteras, samt att det tas fram riktlinjer för användning av B-skum.

Kommunstyrelsen beslutade att återremittera motionssvaret den 6:e november 2023 för skyndsamt komplettering genom remiss till bygg- och miljönämnden med en redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster.

Mot bakgrund av att ansvaret för kommunal miljöövervakning har överförts från samhällsbyggnadskontoret till kommunstyrelsekontoret under 2023 har bygg- och miljönämnden samberett frågan med kommunstyrelsekontoret (strategi och utredning).

En mer omfattande beskrivning av Norrtälje kommuns recipientkontrollprogram och kommunal miljöövervakning framgår av de handlingar som har bifogats ärendet.

Mot bakgrund av denna redovisning anses motionen besvarad.

Bakgrund

I en motion daterad 9 februari 2020 föreslår Miljöpartiet de gröna i Norrtälje att kommunfullmäktige snarast möjligt får en redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring och förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster, att en redogörelse för vilka utbildningsinsatser som genomförts presenteras, samt att det tas fram riktlinjer för användning av B-skum.

Norrtälje Vatten och Avfall AB, NVAA, har tidigare bedömt risken för PFAS-förekomst men kommer under Q4 2023 att genomföra provtagning i vattentäkterna.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämnden

§16

Dnr BMN 2023-567

Räddningstjänsten har genomfört kunskapshöjande åtgärder och tagit fram anvisningar för användande av skum inom räddningstjänstverksamheten.

Kommunstyrelsen beslutade att återremittera motionssvaret den 6:e november 2023 för skyndsamt komplettering genom remiss till bygg- och miljönämnden med en redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster.

Mot bakgrund av att ansvaret för kommunal miljöövervakning har överförs från samhällsbyggnadskontoret till kommunstyrelsekontoret under 2023 har bygg- och miljönämnden samberett frågan med kommunstyrelsekontoret (strategi och utredning).

Ett nytt kommunalt provtagningsprogram har startat under 2023 och inkluderar provtagning av PFOS i ett urval av Norrtälje kommuns alla vattenförekomster (13 vattenförekomster, se tabell 1) I ett samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm inkluderas 8 vattenförekomster, dvs i vattenområden som har prioriterats i syfte att undersöka förekomst av PFAS.

Resultatet av pågående provtagningar utifrån recipientkontrollprogram, kommunal miljöövervakning och miljögifter i fisk kommer att redovisas under våren 2024. Resultaten kommer att ligga till grund för ökad kunskap om eventuell förekomst av PFOS/PFAS och vägleda eventuellt behov av ytterligare undersökningar och/eller åtgärder som rör källor till uppkomst av PFOS/PFAS.

En mer omfattande beskrivning av Norrtälje kommuns recipientkontrollprogram och kommunal miljöövervakning framgår av de handlingar som har bifogats ärendet.

Mot bakgrund av denna redovisning anses motionen besvarad.

Koppling till gällande styrdokument

Norrtälje kommun har inarbetat arbetet med att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten i ett flertal styrdokument, exempelvis Mål och budget 2022–2024, miljö och klimatstrategi (KF 2020-10-12), VA-plan (KF 2018-02-19), dagvattenstrategi (KF 2018-02-19), pågående arbete med fördjupade översiktsplaner i Rimbo och Norrtälje stad, samt översiktsplan 2040 (KF 2013-12-09).

Lagkrav

EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), kallat vattendirektivet har införlivats i svensk lagstiftning genom vattenförvaltningsförordningen. Syftet är att säkra god vattenkvalitet för alla som bor i Europa och uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Vattendirektivet infördes i svensk lagstiftning 2004 genom miljö kvalitetsnormerna för vatten i miljöbalken 5 kap och i Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämnden

§16

Dnr BMN 2023-567

Myndigheter och kommuner ansvarar för att miljö kvalitetsnormer för vatten följs och enligt MB 5 kap. 11 § ska myndigheter och kommuner inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs enligt ett fastställt åtgärdsprogram (Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt). Kommuner är ansvariga för att MKN följs (5 kap. 3 § MB) vid planläggning eller andra ärenden enligt PBL ska MKN i 5 kap. MB följas (2 kap. 10 § PBL).

Samberedning

Ärendet har samberetts mellan samhällsbyggnadskontoret (miljö- och hälsoskydd) och kommunstyrelsekontoret (strategi och utredning).

Beskrivning av ärendet

Nedan följer en kort sammanfattning av hur Norrtälje arbetar med kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster:

I enlighet med miljö- och klimatstrategin är Vattenplanen det övergripande styrdokumentet för hur Norrtälje kommun ska bidra till att uppnå ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), kallat vattendirektivet, med målsättningen om god vattenstatus i alla vattenförekomster. Vattenplanen fastställdes i KF i juni 2022. I samband med beslutet fick kommunstyrelsen i uppdrag att vidareutveckla och genomföra förslag till revidering av Norrtälje kommuns recipientkontrollprogram och kommunal miljöövervakning.

Ett reviderat förslag till recipientkontrollprogram och kommunal miljöövervakning togs fram under 2022 med syfte att starta under 2023 (se bifogade handlingar). I samband med framtagandet av det nya kommunala provtagningsprogrammet inleddes ett samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm kring provtagning av miljögifter (PFAS) i fisk under 2022 och 2023.

Det nya kommunala provtagningsprogrammet har startat under 2023 och inkluderar provtagning av PFOS i ett urval av Norrtälje kommuns alla vattenförekomster (13 vattenförekomster, se tabell 1 nedan). Samarbetet med Länsstyrelsen inkluderar 8 vattenförekomster, dvs i vattenområden som har prioriterats i syfte att undersöka förekomst av PFAS (se tabell 2 nedan).

Resultatet av pågående provtagning utifrån recipientkontrollprogram, kommunal miljöövervakning och miljögifter i fisk kommer att redovisas under våren 2024. Resultaten kommer att ligga till grund för ökad kunskap om eventuell förekomst av PFOS/PFAS och vägleda eventuellt behov av ytterligare undersökningar och/eller åtgärder som rör källor till uppkomst av PFOS/PFAS.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämnden

§16

Dnr BMN 2023-567

En mer omfattande beskrivning av Norrtälje kommuns recipientkontrollprogram och kommunal miljöövervakning framgår av de handlingar som har bifogats ärendet.

Mot bakgrund av denna redovisning anses motionen besvarad.

Tabell 1, kommunens provtagningsprogram

HARO	Namn	Vatten-ID	Undersökningar
Broströmmen	Erken	WA47593094	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, Hg, Cd, Pb) 1 ggr/6 år, miljögifter i sediment (metaller, PAH, TBT) 1 ggr/6 år
	Lundaströmmen (3D)	WA95567463	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
	Gillfjärden	WA59889229	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, Hg, Cd, Pb) 1 ggr/6 år, miljögifter i sediment (metaller, PAH, TBT) 1 ggr/6 år
	Lundaströmmen (3)	WA95567463	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
Norrtäljeån	Gavel-Långsjön	WA64809129	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB) 1 ggr/6 år
	Skedviken	WA80739913	Metaller i sediment 1 ggr/6 år
	Kundbysjön	WA88213648	Metaller i sediment 1 ggr/6 år, miljögifter i fisk (PFOS) 1 ggr/6 år
	Husbyån	WA78659182	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, kiselalger 2 ggr/6 år, miljögifter i vatten (metaller, diflufenikan, bisfenol A, PFOS) 4 ggr/år
	Malstaån	WA72357188	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, miljögifter i vatten (metaller, bisfenol A, PFOS) 4 ggr/år
	Lommaren	WA38130319	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, Hg, Cd, Pb) 1 ggr/6 år, miljögifter i sediment (metaller, PAH, TBT) 1 ggr/6 år, bisfenol A och diflufenikan i vatten 4 ggr/år
	Norrtäljeån (14)	WA96677126	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämnden

	Norrtäljeån (15)	WA96677126	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, miljögifter i vatten (metaller, PFOS) 4 ggr /år
Skeboån	Edsbro-Kyrksjö	WA32242705	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB) 1 ggr/6 år
	Närdingen	WA44689293	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, Hg, Cd, Pb) 1 ggr/6 år, miljögifter i sediment (metaller, PAH, TBT) 1 ggr/6 år, bisfenol A i vatten 4 ggr/år
	Vagnboströmmen (6C)	WA86871566	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
	Skeboån (6)	WA41181583	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar), miljögifter i vatten (metaller, bisfenol A, PFOS) 4 ggr/år
Övriga	Bodaån	WA82938327	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år
	Tulkaströmmen	WA52169846	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år, miljögifter i vatten (metaller, bisfenol A, PFOS) 4 ggr/år
	Bergshamraån	WA17565195	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
	Penningbyån	WA55074976	Fysikalisk-kemiska 12 ggr/år (tilläggsparametrar)
	Addarn	WA12654113	Miljögifter i sediment (metaller, PAH) 1 ggr/6 år
	Bäck från Uttran	WA10741185	Kiselalger 1 ggr/6 år
	Limmarån	WA65308679	Kiselalger 1 ggr/6 år
Kustområden	Bergshamraviken	WA24348954	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, kvicksilver, kadmium, bly) 1 ggr/6 år
	Bergshamraviken	WA24348954	Fysikalisk-kemiska 5 ggr/år, växtplankton 2 ggr/år, bottenfauna 1 ggr/år
	Edeboviken	WA79325467	Miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, kvicksilver, kadmium, bly) 1 ggr/6 år
	Edsviken	WA50630811	Fysikalisk-kemiska 2 ggr/år (yta, botten), växtplankton (klorofyll) 1 ggr/år

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämnden

	Norrtäljeviken (P3)	WA18974073	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB, TBT) 1 ggr/6 år, miljögifter i fisk (PFOS, PCB, PBDE, HBCDD, HCB, kvicksilver, kadmium, bly) 1 ggr/6 år
	Norrtäljeviken (Kvisthamraviken)	WA18974073	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB, TBT) 1 ggr/6 år
	Norrtäljeviken (Hattsundet)	WA18974073	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB, TBT) 1 ggr/6 år
	Järsjövik	WA59479221	Miljögifter i sediment (metaller, PAH, PCB, TBT) 1 ggr/6 år
	Åkeröfjärden	WA36457164	Fysikalisk-kemiska 2 ggr/år (yta, botten), växtplankton (klorofyll) 1 ggr/år

Tabell 2. ett samarbete med Länsstyrelsen kring provtagning av PFAS i FISK

Provmärkning	PFAS 26
Limmaren 2022	1950
Lommaren 2022	1950
Kundbysjön 2022	1950
Kyrksjön 2022	1950
Närdingen 2023	1950
Addarn 2023	1950
Skeboån 2023	1950
Erken 2022	1950

Konsekvensanalys/riskanalys

Årlig uppföljning av konsekvenser och löpande åtgärdsarbete, samt behov av provtagning utarbetas i enlighet med vattenplanens riktlinjer, genomförande, styrning och uppföljning.

Jämställdhetsanalys

Ej aktuellt

Barnkonsekvensanalys

ej aktuellt

Ekonomisk analys

Ej aktuellt

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämnden

§16

Dnr BMN 2023-567

Tidplaner

Motionen behandlas i Bygg- och miljönämndens arbetsutskott 11 januari, därefter i Bygg- och miljönämnden den 25 januari.

Kommunstyrelsen behandlar motionen den 18 mars och på Kommunfullmäktige 22 april besvaras motionen.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll § 29

Tjänsteskrivelse

Bilaga 1 Befintlig miljöövervakning

Bilaga 2 Mätstationer

Bilaga 3 Statusklaciffiering - en översikt

Bilaga 5 Intern fosforbelastning

Bilaga 4 Miljötilståndets utveckling

Bilaga 6 Miljögiftspåverkan

Bilaga 7 Förslag till miljöövervakningsprogram för ytvatten, reviderad version

Bilaga 8 Förslag till miljöövervakningsprogram Norrtälje kommun

Remissunderlag; Protokoll, motion och motionssvar

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

§195

Dnr KS 2020-213

Svar på motion från Camilla Rydstrand (MP) gällande användning av B-skum inom Räddningstjänsten

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att återremittera motionssvaret för skyndsamt komplettering genom remiss till bygg- och miljönämnden med en redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster.

Sammanfattning av ärendet

I en motion daterad 9 februari 2020 föreslår Miljöpartiet de gröna i Norrtälje att kommunfullmäktige snarast möjligt får en redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring och förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster, att en redogörelse för vilka utbildningsinsatser som genomförts presenteras, samt att det tas fram riktlinjer för användning av B-skum.

Norrtälje Vatten och Avfall AB, NVAA, har tidigare bedömt risken för PFAS-förekomst men kommer under Q4 2023 att genomföra provtagning i vattentäkterna.

Räddningstjänsten har genomfört kunskapshöjande åtgärder och tagit fram anvisningar för användande av skum inom räddningstjänstverksamheten.

Med hänvisning till ovanstående föreslår räddningstjänsten motionen vara besvarad.

Beslutsunderlag

§116 KSAU Svar på motion från Camilla Rydstrand (MP) gällande användning av B-skum inom Räddningstjänsten

Beslutande sammanträde

Yrkanden

Milla Rydstrand (MP) yrkar på återremiss av motionssvaret för skyndsamt komplettering genom remiss till bygg- och miljönämnden med följande motivering:

"Motionen från 2020 hade tre yrkanden. De två yrkanden som rör räddningstjänsten har besvarats på ett förtjänstfullt sätt, och räddningstjänsten bjöd även in motionsställarna för en redogörelse av läget redan 2020 i samband med att motionen lämnats in.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Yrkandet avseende redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster har endast delvis besvarats. Ärendet har samberetts med NVAA som redogör för goda ambitioner att förbättra kunskapsläget kring PFAS i dricksvatten genom utökad provtagning.

Det finns däremot ingenting i svaret som bemöter frågan om kunskapsläget och status för kommunens vattenförekomster utöver vattentäkter. Kunskap om PFAS i vattenförekomster är viktigt i kommunens arbete för att uppnå god status på sjöar och vattendrag, och exempelvis vår grannkommun Österåker har provtagningsprogram för sådan kartläggning (och även relativt omfattande påvisade problem med förekomst). För delar av kommunen kan det också utifrån en sådan kartläggning vara relevant att uppmuntra de som har enskilt vatten att prova för PFAS vid kontroll av den egna vattenkvaliteten.

Miljöpartiet yrkar därför återremiss av motionssvaret för skyndsamt komplettering genom remiss till Bygg- och miljönämnden."

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta i enlighet med Milla Rydstrands (MP) återremissyrkande, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med återremissyrkandet.

Beslutet ska skickas till

Norrtälje Vatten och Avfall AB

Räddningstjänsten

Motionären

Paragrafen är justerad

Kommunfullmäktige

Gruppmotion Miljöpartiet

Användning av B-skum inom Räddningstjänsten

PFAS (per- och polyfluorerade alkylsubstanser eller "högfluorerade ämnen") är en grupp ämnen som forskningen indikerar är bland annat cancerogena, störande för människors och djurs fortplantning och nedsättande för immunförsvaret. Ämnena förekommer bland annat i släckskum som används vid släckinsatser runt om i landet, motiverat av ämnernas vattenavvisande egenskaper som gör det lättare att släcka exempelvis pölbränder. Ämnena bryts ner extremt långsamt i naturen, och när de når sjöar eller grundvatten förblir vattnet förorenat under mycket lång tid. Halter av PFAS konstateras numera i de flesta sjöar och vattendrag. Det är också konstaterat i fiskar, människor och till och med isbjörnar.

Räddningstjänster runt om i landet förhåller sig väldigt olika till användningen av denna typ av skum. I Hamre orsakade en släckning av en villabrand en omfattande förorening av dricksvatten år 2015 som exponerade människor för extrema halter av PFAS. Fortfarande fem år efter insatsen tvingas en del av de boende hämta vatten i dunkar för att deras eget inte går att använda. Även om händelsen i Hamre delvis orsakades av bristande kunskap om effekterna av att använda B-skum, och att det användes på grund av att A-skum tog slut under insatsen rekommenderas räddningstjänsterna enligt Sveriges geologiska institut (SGI) sedan 2016 att undvika PFAS-skum vid släckinsatser. Många distrikt har också i princip slutat använda B-skum eller använder det vid enstaka tillfällen per år.

Hur är det då i Norrtälje? Räddningstjänsten i Norrtälje verkar utifrån statistiken vara en av landets största förespråkare för B-skum. Enligt statistik över antal tillfällen (i absoluta tal) då B-skum används vid insatser ligger Norrtälje på tredje plats i landet med användning av B-skum vid hela 42 tillfällen under endast 2018. Endast distrikten Storstockholm och Storgöteborg har använt det vid fler tillfällen! Är det verkligen rimligt undrar Miljöpartiet? Vår grannkommun Österåker arbetar mycket med att övervaka PFAS i sina vattenförekomster och i fiskbeståndet och där finns en tydlig oro över problematiken. Räddningstjänsten har där direktiv att vara mycket restriktiva med B-skum med anledning av att Österåker, precis som Norrtälje, är en skärgårdskommun. Det finns exempelvis en tydlig diskrepans i förhållningssättet till B-skum när styrkor från Norrtälje kommer in och hjälper till. Miljöpartiet anser att Kommunfullmäktige ska ges möjlighet att ta ställning riktlinjer för användning av B-skum baserat på förekommande för- och nackdelar. Motivet att riskerna för spridning är små om skummet hanteras korrekt kompenserar inte nödvändigtvis för att ta till det oftare än vad som verkligen är motiverat med tanke på de oroväckande och långtgående riskerna. Se källor till mer information på nästa sida.

Miljöpartiet yrkar på;

- Att kommunfullmäktige snarast möjligt får en redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster.
- Att kommunfullmäktige snarast möjligt får en redogörelse för vilka utbildningsinsatser som genomförts för att Räddningstjänsten ska ha tillräckliga kunskaper om miljö- och hälsorisker med PFAS
- Att det tas fram riktlinjer för användning av B-skum i kommunen där det framgår när det anses motiverat och vilka konsekvenserna skulle vara om det inte användes. Riktlinjerna ska baseras på en riskanalys som inkluderar expertis inom miljö- och hälsoskydd.

genom gruppledare Camilla Rydstrand (mp)

Norrtälje 2020-02-09

Underlag:

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7256494>

<http://www.sverigesnatur.org/aktuellt/hela-listan-sa-anvander-raddningstjansten-skum-dar-du-bor>

<http://www.sverigesnatur.org/aktuellt/pfas-i-brandskum-blir-fraga-for-riksdagen/>

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/_H7021191

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7255239>